

בש"פ 491/24 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 491/24

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מהימים 4.12.2023 ו-17.12.2023 במ"ת
37982-11-23 שניתנו על-ידי כבוד השופט י'
מינטקביץ

תאריך ישיבה: י"א בשבט התשפ"ד (21.1.2024)

בשם העורר: עו"ד וסיסדכוור

בשם המשיבה: עו"ד מוחמד סראחנה

החלטה

1. בפני ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים מהימים 4.12.2023 ו-17.12.2023 (מ"ת 37982-11-23, השופט י' מינטקביץ). בית המשפט המחוזי קבע כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת האישומים המיוחסים לעורר והורה על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

עמוד 1

2. ביום 19.11.2023 הוגש נגד שני קטינים, ובהם העורר, יליד 2008, כתב אישום לבית המשפט המחוזי, הנסב על אירועי התפרעות שהתרחשו במחנה הפליטים שועפאט ביום 7.10.2023 וביום 9.10.2023. המשך הדברים יתייחס לעורר בלבד.

3. על פי המתואר באישום הראשון, בשעות הערב של יום 7.10.2023, עלרקעמתקפתחמאסעלישראלשהחלה מוקדם יותר באותו היום, העורר לקח חלק בהתפרעויות בסמוך למחסום שועפאט יחד עם עשרות מתפרעים נוספים. במסגרת זו, העורר השליך כשבע אבנים אל עבר השוטרים שפעלו בסמוך למחסום ממרחק של כ-40 מטרים. באישום זה מיוחסות לעורר עבירות של התפרעות ושל ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות. על פי האישום השני, ביום 9.10.2023 שוב החלו התפרעויות אלימות המכוונות כלפי כוחות הביטחון בסמוך למחסום שועפאט, שבהן העורר נטל חלק. על-פי הנטען באישום זה, העורר השליך לעבר כוחות הביטחון בקבוק תבערה וכארבע אבנים ממרחק של כ-20 מטרים. בשל מעשים אלו, יוחסו לו עבירות של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה, פעולה בנשק למטרת טרור, מעשה טרור של ניסיון הצתה, התפרעות וניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

4. העורר נעצר ביום 12.11.2023 ומעצרו הוארך מעת לעת. בד בבד עם כתב האישום הגישה המדינה גם בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. המדינה טענה כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת מעשיו בשלושה מישורים: הודעות מפלילות שניתנו על-ידי שלושה מעורבים נוספים בהתפרעויות שעניינם נדון בבית משפט השלום - נמר שויקי, מאלק זאהדה וזיין שרחה, בן דודו של העורר (להלן בהתאמה: נמר, מאלק ו-זיין); איכונים של הטלפון הנייד של הנאשם הנוסף; וכן דו"חות פעולה של שוטרים המתארים את האירועים מושאי כתב האישום. עוד נטען כי נגד העורר קמה עילת מעצר של מסוכנות, בפרט על רקע אופי המעשים ומועד ביצועם.

5. ביום 2.12.2023 הגיש העורר תמצית טיעון בנוגע לראיות לכאורה בעניינו. העורר טען כי לא קיימות בעניינו ראיות לכאורה, ולחלופין כי חל בהן כרסום משמעותי. בתמצית, גרסתו של העורר היא שביום 7.10.2023 הוא פגש את זיין וחזר לביתו בסביבות 19:00 מבלי שהיה מעורב באירועים. כמו כן, לדבריו, ביום 9.10.2023 הוא יצא לקניות ושב לביתו בשעת צהריים. העורר טען כי אין לסמוך על הדברים שנאמרו בחקירותיהם של זיין, נמר ומאלק, וכי למעשה גרסתו של זיין דווקא מחזקת את גרסתו שלו. בהקשר זה טען העורר כי זיין לא הזכיר בחקירתו כל קשר של העורר לעבירות שבוצעו במהלך ההתפרעויות, ומסר כי ביום 7.10.2023 העורר עזב את המקום לפני שהאירוע החל. עוד נטען כי נמר ציין את שמו של העורר רק בשלב מאוחר של החקירה, כאשר נשאל לגבי מעורבים נוספים, וכי אף מאלק לא הזכיר את שמו של העורר עד אשר נשאל באופן מפורש ביחס למעורבותו של האחרון באירועים. בנוסף, הצביע העורר על סתירות שונות בגרסאותיהם של נמר ומאלק. העורר הוסיף וטען כי העובדה שקיימים איכונים של הטלפון הנייד של הנאשם הנוסף, אך לא שלו, היא מחדל חקירתי שיוצר כרסום נוסף בתשתית הראייתית הלכאורית. העורר הדגיש עוד את גילו הצעיר וטען כי נוכח כל המתואר יש להורות על שחרורו בערבות עצמית של הוריו.

6. ביום 4.12.2023 התקיים דיון בשאלת הראיות לכאורה, ובסיומו נתן בית המשפט המחוזי החלטה לפיה קיימות ראיות לכאורה הקושרות את העורר לאירועים המתוארים בכתב האישום. בית המשפט המחוזי קבע כי הראיה המרכזית לכאורה לחובתו של העורר היא עדותו של נמר, אשר הפליל אותו במעורבות בשני האירועים. בית המשפט המחוזי קיבל את טענתה של המדינה ביחס לכך שנמר נמנע מלציין את שמו של העורר תחילה משום שמנה את שמותיהם של המעורבים שעמם הגיע, ולא את שמותיהם של כל הנוכחים. בית המשפט המחוזי הדגיש כי הודעותיו של זיין, שלפיהן העורר היה בזירת האירועים, אף אם לא לקח בהם חלק פעיל, מהוות חיזוק משמעותי להודעותיו של נמר. אשר להודעותיו של מאלק, בית המשפט המחוזי קבע כי "משקל דבריו של עד זה נמוך ודבריו מחייבים בחינה זהירה", בין

השאר משום שהזכיר את שמו של העורר רק לאחר שנשאל עליו במפורש. לצד זאת, בית המשפט המחוזי סבר שיש בהודעות אלה "חיזוק מסוים" לדבריו של נמר. בית המשפט המחוזי עמד על כך שמתקיימת בעניינו של העורר עילת מעצר מובהקת של מסוכנות, הנובעת מאופייה המעשי ומתעצמת בשיטת בלנסיונות התקופה. עם זאת, נוכח גילו הצעיר של העורר ועברו הפלילי הנקי, הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן לנוער להכין תסקיר מעצר בעניינו.

7. בתסקיר המעצר מיום 14.12.2023 צוין כי העורר מתגורר עם משפחתו בשועפאט, כי אין לו מעמד חוקי בישראל, וכי ככל הידוע לשירות המבחן הוא תושב הרשות הפלסטינית. עוד צוין כי הוא תלמיד כיתה י' בבית ספר השייך לאונר"א, וכי תפקודו בבית הספר תקין, ללא בעיות התנהגות. שירות המבחן עמד על הפער בין חומרת העבירות המיוחסות לעורר לבין תפקודו החיובי קודם למעצרו, ולצד זאת ציין את "הרושם הראשוני ממשפחה מתפקדת ותומכת". שירות המבחן בדק את חלופת המעצר שהוצעה על-ידי העורר - בבית דודו בשועפאט, בפיקוחו של האחרון - אך קבע כי זו אינה ראויה. בהקשר זה צוין כי לחובתו של הדוד רישום פלילי, וכי לפי דבריו הוא עובד כך שאינו יכול לפקח על העורר בכל שעות היממה.

8. ביום 17.12.2023 התקיים דיון נוסף בעניינו של העורר, ובמהלכו הסכים בא-כוחו של העורר למעצר, בהיעדר חלופה ראויה. בעשותו כן, בא-כוח העורר ציין כי הוריו של העורר אינם מסכימים לבחינת האפשרות של חלופה מוסדית, והודיע כי הוא שומר על זכותו לערור ביחס לקביעה כי קיימות ראיות לכאורה. בתום הדיון בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים.

9. הערר שבפני מכוון בעיקר כלפי קביעתו של בית המשפט המחוזי ביחס לקיומן של ראיות לכאורה. בעיקרו של דבר, העורר חוזר על טענותיו כפי שהוצגו בבית המשפט המחוזי ותוארו לעיל. העורר שב וטוען כי קיימות סתירות רבות בין גרסאותיהם של מאלק ושל נמר. באשר למאלק, העורר מטעים כי קביעותיו של בית המשפט המחוזי שלפיהן יש לתת לדבריו של מאלק משקל נמוך אך בכל זאת לראות בהם חיזוק - סותרות זו את זו, ומדגיש כי אין לראות בדברים חיזוק כלל. העורר מוסיף כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהניח כי נמר נמנע מלציין את שמו של העורר תחילה משום שמנהג האתשמותיהם של המעורבים ששמם הגיע, וטוען כי אין לכך אחיזה בחומר הראיות.

10. בדיון שהתקיים בפני ביום 21.1.2024 שב בא-כוחו של העורר על הטענות האמורות, ואילו בא-כוח המדינה סמך ידיו על קביעותיו של בית המשפט המחוזי בעניין הראיות, בפרט בכל הנוגע למשקל שיש לייחס לגרסתו של נמר, המפלילה את העורר. באשר להיתכנותה של חלופת מעצר, ציין בא-כוחו של העורר כי המשפחה אינה יכולה להציע חלופה אחרת מחוץ לשועפאט, והבהיר, לשאלת בית המשפט, כי המשפחה מתנגדת מכל וכל לאפשרות של חלופה מוסדית.

11. לאחר שעיינתי בחומר הראיות שהוגש לעיוני, נחה דעתי כי אין מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה קיימת תשתית ראייתית לכאורית מספקת לחובתו של העורר לצורך שלב זה של הליך המעצר. הראיה המרכזית המפלילה לכאורה את העורר במעורבות בשני האירועים המתוארים בכתב האישום היא אכן גרסתו של נמר. לאחר שנמר נשאל בחקירתו מיום 31.10.2023 ביחס לאירועי הפרת הסדר מיום 7.10.2023, "מי עוד היה איתך באותה התפרעות ביום תחילת המלחמה או את מי זיהית?" (שם, עמ' 6, פסקה 43), הוא ציין בין השאר את שמו של העורר. בעשותו כן, נמר הבהיר כי העורר הוא בן כיתתו, ואף ציין את גילו, את מספר הטלפון הנייד שלו ואת מקום מגוריו. נמר

פירט כי "ראיתי אותו בעימותים לא היה רעול פנים הוא זרק אבנים 3-7 אבנים יותר גדולות ממה שאני זרקתי בגודל כף ידי הוא היה במרחק של מטר וחצי ממני כמו [זיין] לכן ראיתי אותו, הוא זרק את האבנים לכיוון המגדל" (שם, פסקה 49, הכול כפי שמופיע במקור). בהמשך חקירתו, נשאל נמר על אירועי הפרת הסדר יומיים לאחר מכן, ובאופן קונקרטי נשאל "ספר לי עם מי היית ומה עשה כל אחד" (שם, עמ' 9 פסקה 87). בתשובתו, נמר הזכיר את העורר, וציין ביחס אליו כי "היה עם [זיין] שרחה, לאחר שזיין סיים לזרוק את מה שאמרתי הוא הלך אחורה ואז [העורר] התקדם זרק קודם 4 אבנים ואז חיכה כשתי דקות הדליק את הבקתב וזרק על הצבא. הוא לא היה רעול פנים. כשהגעתי לעימותים ראיתי אותו מחזיק בקתב לא יודע מאיפה הביא אותו" (שם, פסקה 93).

12. אכן, בתחילת אותה הודעה תיאר נמר את האירועים כפי שחווה אותם, וכאשר איזכר את שמותיהם של האחרים שהשתתפו בהם יחד איתו הוא לא התייחס לחלקו של העורר ולא הזכיר את שמו. אולם, מקובל עלי בעניין זה ההסבר שהוצג על-ידי המדינה, שלפיו בחלק זה של חקירתו הוא הזכיר את שמותיהם של מי שהגיעו יחד איתו למקום. רק כאשר נשאל את מי עוד זיהה כמי שנטל חלק בהתפרעויות, נמר הזכיר שמות נוספים, ובהם שמו של העורר. יש להדגיש כי כעולה מהדברים, נמר מכיר היטב את העורר, והוא מצא לנכון להדגיש ביחס לשני המועדים כי העורר לא היה רעול פנים כך שניתן היה לזהותו. יש להניח כי בעת שמיעת הראיות יחקר נמר על גרסתו, ובמסגרת זו יוכל בא-כוחו של העורר להציג לו את השאלה מדוע הזכיר באופן ספציפי שמות נוספים, ובהם שמו של העורר, רק באותו שלב של החקירה. אולם, לצורך שלב זה של ההליך, די בגרסה המפלילה כפי שהוצגה כדי לקבוע שיש ראיות לכאורה הן לנוכחותו של העורר באירועים והן לחלק האקטיבי שנטל בהם.

13. חיזוק מסוים לגרסתו של נמר נמצא גם בחקירתו של זיין, שסיפר כי הוא נכח בזירת האירועים המתוארים באישום הראשון יחד עם העורר, אם כי ציין שהשניים לא נטלו בהם חלק פעיל. בחקירתו מיום 6.11.2023 תיאר זיין כי שכנע את העורר "שנלך לראות ונחזור" והשניים עמדו "קרוב מאוד למחסום" (שם, עמ' 6 פסקה 27). אף ביחס לאירועים המתוארים באישום השני, תיאר זיין כי העורר נכח במקום גם אם "הוא לא עשה שום דבר" (שם, עמ' 10, פסקה 59). יש מקום להדגיש כי העובדה שזיין מיקם את העורר בזירת ההתרחשויות, בשני האירועים, עומדת בסתירה לגרסתו של העורר כפי שהוצגה בחקירותיו (מיום 12.11.2023 ו-14.11.2023).

14. לנוכח הדברים העולים מגרסאותיהם של נמר וזיין, לא מצאתי לנכון להידרש לגרסתו של מאלק, וכל טענותיו של העורר ביחס אליה שמורות.

15. סיכומם של דברים, בניגוד לטענות העורר, לא מצאתי כי יש כרסום בראיות הלכאוריות באופן שמצדיק את שחרורו ממעצר. כמו כן אין חולק שהעבירות המיוחסות לעורר מקימות עילת מעצר של מסוכנות.

16. לא ניתן לסיים מבלי להטעים כי הדעת אינה נוחה ממעצרו של העורר, קטין בן 15 שנים, שזהו לו מעצרו הראשון. דא עקא, בשלב הנוכחי לא הוצגה חלופת מעצר שיכולה לאיין את מסוכנותו של העורר, ואף בא-כוחו לא חולק על כך. כמו כן, הוריו של העורר מתנגדים להשמתו בחלופה מוסדית אשר הוצעה מספר פעמים. עם זאת, יש לקוות כי משפחתו של העורר תעשה מאמצים להציע חלופה אחרת, וככל שזו תוצע, היא תיבחן על-ידי שירות המבחן ותידון על-ידי בית המשפט המחוזי בהקדם האפשרי.

17. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ט בשבט התשפ"ד (29.1.2024).

שׁוֹפֵט ת
